

Carles Salvador: política i nacionalisme (1983) i d'una *Antologia poètica* (1993), i va tenir cura de l'edició de *Papers de premsa* (2000).

En aquest volum, Simbor ha agrupat una selecció de textos de prosa narratiu redactats per aquest autor, alguns dels quals havien quedat inèdits i els ha distribuïts en quatre blocs genèrics: «L'empremta de l'avantguardisme», «La seducció d'Eugeni d'Ors», «El poder de la carn» i «Contes infantils», tot deixant de banda alguns relats inicials i d'altres de l'etapa de maduresa de Salvador. El seu treball, diu en l'extensa introducció del llibre, respon a la convicció que la narrativa de Carles Salvador «pot oferir un nombre considerable d'obres dignes de la recuperació o fins i tot, en algun cas, d'una més que justa reivindicació incondicional». I hi afegeix: «Més encara si recordem la paupèrrima situació de la narrativa en el circuit literari valencià, que arrossegava des dels clàssics un dèficit crònic, que ni l'anterior generació de 1909 ni la salvadoriana Generació de 1930 van poder solventar, a desgrat dels esforços».

Certament, llegir ara aquestes proses, escrites en èpoques distintes en la vida de l'autor i també sota influències de corrents literaris i d'autors ben diversos, proporciona una imatge fidedigna de la seua evolució, estilística i fins i tot ideològica, així com de la seua permeabilitat als canvis de l'època que li tocà de viure. Resulta, per tant, una lectura ben atractiva, des del punt de vista d'una anàlisi històrica, però això no és prou, perquè es pot assegurar que, a més, qui òbriga les pàgines d'aquest volum hi trobarà, amb les lògiques diferències entre textos que en ocasions disten en si un grapat d'anys, alguns de clarament atractius, fins i tot agosarats per a l'època en què van ser redactats, quan, en ple noucentisme, la literatura catalana no solia admetre, sense protestes immediates d'alguns crítics, o per damunt de les cauteles dels mateixos editors, determinats temes o certes expressions. D'acord amb Simbor, *L'auca de les oques*, publicada primerament en una revista barcelonina el 1934, és la peça mestra de la narrativa salvadoriana i és, precisament, la més lliure de concepció; fins al punt de ser «considerada entre les mostres literàriament més dignes de la narrativa avantgardista catalana».

Francesc Pérez i Moragón

La mort no és cap parèntesi

e. e. cummings

(a)poemes. antologia poètica

Traducció d'Alfred Sargatal

El Gall Editor, Pollença, 2007

292 pàgs.

Un dels poemes més excepcionals d'Edward Estlin Cummings (1884-1962) és el que utilitza Michael Caine per fer saber el seu amor a Barbara Hershey a la pel·lícula *Hannah i les seves germanes*, de Woody Allen. Després de fer-se trobadís pel carrer i anar amb ella a una llibreria del barri, li fa acceptar un volum del poeta —«vull regalarte'l», li diu— amb la recomanació precisa del poema de la pàgina 112. A casa, al llit, ella llegeix: «tu m'obres sempre pètal per pètal com obre la Primavera / (tocant hàbil, misteriosa) la seva primera rosa». Els versos al·ludeixen al poder —incomprensible, però absolut— de l'estimada sobre el poeta. Un domini agradable de ser sofert, com ja connota el fet que sigui comparat a la Primavera, i que, paradoxalment, és associat a la feblesa. Els dos darrers versos, rotunds, són la síntesi d'aquests elements: «[...] la veu dels teus ulls és més profunda que totes les roses) / ningú, ni tan sols la pluja, té unes mans tan petites».

Un bon grapat dels poemes presents en l'antologia comparteixen característiques amb aquest: efusió lírica, motius de la natura, perfecció formal i l'ús de metàfores que sovint constitueixen una imatge principal que es desenvolupa al llarg del poema, com ara un mendicant que capta en l'esperit de l'estimada o un cor que, com un boig o un borratxo, camina pel carrer de la memòria fins que ensopega amb el policia de la ment. Esplèndides.

Altres vegades, cummings (a partir d'aquí en minúscula, com signava ell mateix) es torna irònic o sarcàstic, ja sigui arremetent contra algun aspecte de la societat o, sobretot —no està de més dir que el poeta va participar a la Gran Guerra enrolat al cos d'ambulàn-

cies— contra la visió idealitzada i heroica del conflicte bèl·lic: «l'americà de la classe més alta / és manté immaculat davant el món: / amb el cor viril i la consciència lliure, / [...] // el fill de l'home se'n va cap a la guerra / amb les trompetes les purgacions i la sífilis».

En un altre ordre de coses, una de les característiques més rellevants de la poesia de cummings són les transgressions sintàctiques, lèxiques, ortotipogràfiques i l'ús de paraules —i caràcters solts— en llibertat. Rellevant per la profusió i varietat, si no per l'efecte relatiu que s'aconsegueix. En el moment de les avantguardes històriques, els ismes diversos van obrir camins, alguns dels quals (mai els més extrems, que s'esgoten en si mateixos) s'han convertit amb el temps en vies habituals d'expressió poètica. És en aquest context que cal entendre aquests trets d'estil: la sintaxi forçada o, directament, la presència d'anacolut; la unió o juxtaposició de paraules com si es barallessin per una mateixa posició en la frase («simplement així», «carnaval / plàcid obscur palpable»), i la derivació més enllà de les regles habituals («unfools of unbeing» que esdevé «els infolls de noser»). I, en l'àmbit visual, l'alteració en l'ús dels espais, l'escapçament de la paraula («una lo / co / mo / tora que es cop / ia / vi / o / letes») i el dibuix de formes amb les ratlles del poema.

La traducció d'una obra així, doncs —i més encara si hi afegim el gust de cummings per jugar amb els recursos fonètics—, pot resultar endimoniada. Alfred Sargatal opta per transmetre el sentit amb la màxima fidelitat possible, sense entrapar-se a reproduir mètrica i rima o altres recurrències que exigirien veritables malabarismes lingüístics de resultats incerts.

En aquest sentit, l'edició d'El Gall, modèlica, reproduïx els originals acurats amb les versions catalanes i permet recuperar el so i la música d'un dels grans poetes del segle XX. Un poeta que, més enllà de balls de lletres, té una arrel profundament romàntica: «ser un boig del tot / mentre la primavera és al món // la meua sang aprova, / i els besos són un millor destí / que la saviesa / [...] / perquè la vida no és un paràgraf // I crec que la mort no és cap parèntesi».

Jordi Rourera Peret 33